

Finansira
Evropska unija

 SARAJEVSKI
OTVORENI
CENTAR

NASILJE U PORODICI NAD LGBTI OSOBAMA

Sažetak

SVRHA OVOG DOKUMENTA JE UKRATKO PREZENTOVATI KLJUČNE PODATKE O NASILJU U PORODICI KOJE DOŽIVLJAVAJU OSOBE ZBOG SVOJE SEKSUALNE ORIJENTACIJE I/ILI RODNOG IDENTITETA. NA OSNOVU PRIKUPLJENIH PODATAKA FORMIRANI SU ZAKLJUČCI O PROBLEMIMA S KOJIMA SE SUOČAVAJU LGBTI OSOBE ŽRTVE NASILJA U PORODICI, A KOJI OBUVHATAJU I PREPORUKE ZA UNAPREĐENJE POSTOJEĆEG SISTEMA ZAŠTITE.

Izradu publikacije, kroz projekat Protected Within Four Walls: Combating Domestic Violence Against LGBTI People, finansirala je Evropska unija. Stavovi i mišljenja izneseni u ovom tekstu su autorski i ne predstavljaju izričite stavove i mišljenja donatora.

NASILJE U PORODICI NAD LGBTI OSOBAMA

Uvod

VAŽEĆI ZAKONI, KONVENCIJE KOJE SU DIO USTAVA I KONVENCIJE RATIFICIRANE KROZ GODINE SU MEHANIZMI KOJI GARANTUJU ZAŠTITU SVIM OSOBA BEZ DISKRIMINACIJE PO BILO KOJEM OSNOVU, UKLJUČUJUĆI I SEKSUALNU ORIJENTACIJU I RODNI IDENTITET. NO PRAKSA POKAZUJE DA POSTOJANJE ZAKONSKIH RJEŠENJA SAMO PO SEBI NIJE DOVOLJNO ZA PRUŽANJE SVEOBUHVAATNE ZAŠTITE ŽRTVAMA NASILJA.

PREMA ISTRAŽIVANJU SARAJEVSKOG OTVORENO CENTRA IZ 2017. GODINE, 58.6% ISPITANIKA/CA JE NAVELI DA SE NISU ODLUČILI/E NEKOME REĆI DA SU LGBTI OSOBA ZBOG STRAHA OD ODBACIVANJA OD PORODICE; A 46.7% NJIH ZBOG STRAHA OD NASILJA. NAVEDENO ISTRAŽIVANJE TAKOĐER POKAZUJE DA SU GLAVNI RAZLOZI NEPRIJAVLJIVANJA NASILJA STRAH OD REAKCIJE POLICIJE, ŠTO POKAZUJE DA LGBTI OSOBA NEMAJU POVJERENJA U SISTEM KOJI BI TREBAO DA IM PRUŽA ZAŠTITU.

2019-2020

Od ukupno 44 zločina iz mržnje osam je počinjeno unutar porodice.

2022

Četiri krivična djela zločina iz mržnje počinjena su unutar porodice od ukupno 13, a dosad prikupljeni podaci iz 2023. godine pokazuju da su dvije osobe bile žrtve nasilja u porodici od ukupno devet slučajeva prijavljenih Sarajevskom otvorenom centru.

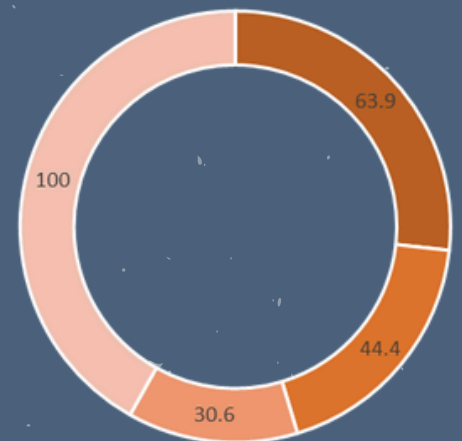
PODACI O DOŽIVLJENOM NASILJU

72% anketiranih osoba odgovorilo je da su bile žrtve nasilja u porodici, od čega su svi/e odgovorili/e da su doživjeli/e psihološko nasilje (100%), fizičko nasilje je doživjelo 63,9% osoba, ekonomsko 44,4%, seksualno nasilje je doživjelo 30,6%, a ostali procenti se odnose na konverzivnu terapiju. U 66,7% slučajeva počinitelj nasilja je otac, dok je majka vršila nasilje u 61,1% slučajeva.

75% LGBTI osoba koje su doživjele nasilje u porodici je izjavilo da su strahovali za svoj život u tim trenucima, 44,4% osoba koje nisu potražile pomoć navode kao glavni razlog nepoznavanje mogućnosti (62,5%), 56,3% je strahovalo od reakcije ljudi u institucijama, 50% osoba nije prijavilo jer su ih ucjenjivali/e članovi/ice porodice tvrdeći da će ih ostaviti bez nasljedstva, novca, doma i/ili školovanja, dok se 43,8% njih se plašilo za vlastitu sigurnost.

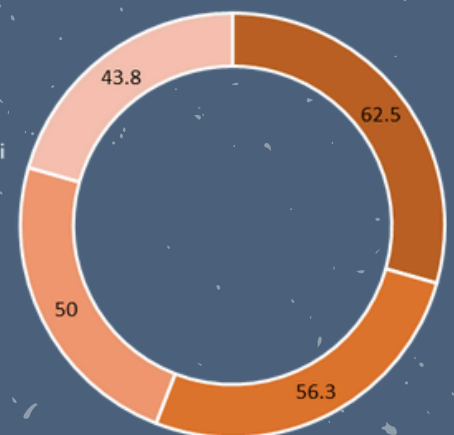
Oblici nasilja

- Fizičko nasilje
- Ekonomsko nasilje
- Seksualno nasilje
- Psihoško nasilje

Razlozi neprijavlivanja

- Nepoznavanje mogućnosti
- Strah od reakcije osoba iz institucija
- Ucjena članova/ica porodice
- Strah za vlastitu sigurnost

Konverzivna terapija: problem o kojem se šuti

Cilj konverzivne terapije je modifikacija seksualne orijentacije ili rodnog identiteta osobe. Ovakve „usluge“ pružaju pojedini/e psiholozi/ginje, psihoterapeuti/kinje ili psihijatri/ce, kao i pojedini/e vjerski/e službenici/e u svom privatnom svojstvu. Šalje se poruka da je seksualna orijentacija ili rodni identitet nešto promjenjivo, lični izbor, a ne urođena osobina koja nije nešto na što možemo utjecati.

LIČNA PRIČA

“Bitno je reći da se konverzivna terapija u Bosni i Hercegovini radi jako underground, znači ja kad sam skontala da sam prošla kroz konverzivnu, i da mogu da ga tužim za nadiljekarstvo, ti uzmeš onaj papir što je on tebi dao, tamo tačno stoji liječenje depresivno-anksioznog poremećaja i u opisu seanse, terapije kako god, ne stoji uopšte ono što si ti prolazio. Odmah, dakle sa 14 godina, propisana mi je medikamentozna odmah isti susret, ali mislim da je na početku bilo samo Zoloft, a da su se poslije uključivale ostale stvari, jer kao ništa ne funkcioniše pa treba pojačati terapiju. A ja sam u suštini bila depresivna jer kao nije mi bilo jasno šta se dešava. To je bilo jako brutalno u kontekstu da je on ne znam, djetetu od, mislim na mene, 14-15 godina puštao brutalne pornografske sadržaje, da to tako izgleda penetracija, penis, vagina, da je to tako normalno, stalno me forsirao da radim nekakve...exposure therapy se to zove na engleskom, ne znam kako se to prevodi na našem, jer ja kao ne mogu znat' jesam li lezbejka jer nisam probala penetraciju penis-vagina, da je prirodan lijek za pederastiju, jer se pederastija to nekad davno zvalo i tako se definisalo, tjerao me kao maloljetnu da se mažem muškom spermom po licu i da kao to će da te nešto izliječi, divno krasno, što nije...

Preporuke

OSIGURATI FUNKCIONISANJE I FINANSIRANJE SIGURNE KUĆE
NAMIJENJENE ZA SMJEŠTAJ LGBTI OSOBA KOJE SU DOŽIVJELE
NASILJE IZ BUDŽETA ENTITETSKIH, KANTONALNIH I LOKALNIH
VLASTI

KONTINUIRANO SENZIBILIZIRANJE OSOBA U INSTITUCIJAMA KOJE
PRUŽAJU ZAŠTITU, ODNOSNO POLICIJE, TUŽILAŠTVA, SUDIJA/TKINJA,
ZDRAVSTVENIH I SOCIJALNIH RADNIKA/CA (PSIHOLOZI/KINJE,
PSIHOTERAPEUTI/KINJE, PEDAGOZI/GINJE)

USPOSTAVITI SARADNJU S OBRAZOVNIM I ZDRAVSTVENIM
USTANOVAMA KAKO BI ZNALI REAGOVATI U SLUČAJU SAZNANJA ZA
NASILJE U PORODICI I PRUŽITI ODGOVARAJUĆU PODRŠKU

KRIMINALIZOVATI KONVERZIVNU TERAPIJU KAO OBLIK NASILJA NAD
LGBTI OSOBAMA KOJIM SE POKUŠAVA PROMIJENITI SEKSUALNA
ORIJENTACIJE I/ILI RODNI IDENTITET OSOBE

VODITI EVIDENCIJU O KRIVIČNIM DJELIMA POČINJENIM IZ MRŽNJE
KAKO BI SE DOBIO UVID U STVARNO STANJE O NASILJU U PORODICI
MOTIVISANO SEKSUALNOM ORIJENTACIJOM I/ILI RODNIM
IDENTITETOM OSOBE